

**ΕΝΩΣΗ ΞΕΝΟΔΟΧΩΝ
ΛΟΥΤΡΩΝ ΥΠΑΤΗΣ
ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ**

**ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΥΓΕΙΑΣ & ΕΥΕΞΙΑΣ ΘΕΡΜΑΛΙΣΤΙΚΟΥ
ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΛΟΥΤΡΩΝ ΥΠΑΤΗΣ ΔΗΜΟΥ ΛΑΜΙΕΩΝ ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ**

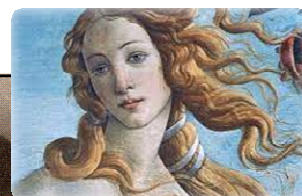
Αντικείμενα

- Διάθεση Ιαματικού Νερού στην Ένωση Ξενοδόχων
- Βιώσιμη διαχείριση υδρομεταλλικού αποθέματος
- ``Γεωγραφικό Οικοσύστημα Υπάτης``: Πρότυπος τουριστικός προορισμός ολοκληρωμένης διαχείρισης

Σύνταξη Έκθεσης

Δρ. Ζήσης Αγγελίδης
Advisor OMTh - SITH

Λουτρόπολις γνωστή από τοῦ 400 π.Χ. ἀφιερωμένη εἰς τὴν Θεὰν τοῦ "Ἐ-
ρωτος καὶ τῆς Καλλονῆς, Ἀφροδίτην.

ΕΛΛΑΣ ΛΟΥΤΟΠΟΛΕΙΣ 1951-1952-1953
ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΙΑΜΑΤΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ (ΑΘΗΝΑ 1954)

Προλεγόμενα

Δύο ιστορικές λουτροπόλεις της χώρας μας, Κ.Βούρλα και Υπάτη βρίσκονται σε παθητική κατάσταση. Κλειστά λουτρά, κλειστά ξενοδοχεία, κλειστές επιχειρήσεις ή σε υπολειτουργία. Αυτή η πικρή αλήθεια τονίσθηκε στην ημερίδα της Αθήνας (18/5/2022) από τους δύο προέδρους των ξενοδόχων κο Μίλτο Ηλιόπουλο (Κ. Βούρλα) & κο Βάγιο Ματσούκα (Υπάτη) οι οποίοι δήλωσαν και την επιθυμία τους για πραγματοποίηση ημερίδας και στη λουτρόπολη της Υπάτης.

Ετσι στις 19.7.2022 υλοποιήθηκε με επιτυχία η ημερίδα και στην Υπάτη. Συμμετείχαν η Υφ/ργός κα Σ. Ζαχαράκη, Βουλευτές, Αυτοδιοικητικοί, οι οποίοι ανέπτυξαν την αναγκαιότητα της βιώσιμης ανάπτυξης του ιαματικού τουρισμού. Το ίδιο τόνισαν οι Ξενοδόχοι, οι τοπικοί επιχειρηματίες και οι πολίτες των δύο λουτροπόλεων που νοιώθουν το πρόβλημα περισσότερο από τον καθένα.

Οι δύο εισηγητές Ζ. Αγγελίδης και Δ. Μακρυνίτσας αναφέρθηκαν στις βιώσιμες αναπτυξιακές διαστάσεις του αντικειμένου και σε προτάσεις ``διανομής μεταλλικού νερού``. Η παροχή ιαματικού νερού σε επιχειρήσεις θα φέρει νέες καινοτόμες θερμαλιστικές δράσεις για την υγεία – ευεξία, και νέα στρατηγική για βιώσιμη ολοκληρωμένη ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού στο οικοσύστημα ``Οίτη – Υπάτη``.

Στη γόνιμη συζήτηση που ακολούθησε μεταξύ άλλων, η υφ/ργός πρότεινε την άμεση δια ζώσης συνάντηση. Αποφασίστηκε έτσι από τους προέδρους η εκπόνηση δύο τεχνικών εκθέσεων μία για κάθε περιοχή στις οποίες να αναδειχθεί το πρόβλημα της υφιστάμενης διαχείρισης του νερού.

Προκειμένου λοιπόν από τη μια, να αποτυπωθεί η πλήρης και τεκμηριωμένη εικόνα της υφιστάμενης πραγματικότητας που αφορά τη διαχείριση τιν ιαματικού νερού στις δύο περιοχές, και από την άλλη να καλλιεργηθεί το καλό της βιώσιμης ολοκληρωμένης ανάπτυξης και λειτουργίας του τουρισμού υγείας & ευεξίας αποδεχτήκαμε την πρόταση να βοηθήσουμε καταθέτοντας τις επιστημονικές θερμαλιστικές μας απόψεις.

Ευχαριστούμε παλιούς και νέους φίλους/φίλες, που βοήθησαν με τις μαρτυρίες τους στη σύνταξη της έκθεσης.

Ευχή μας είναι η ``Υπάτη`` να αποκτήσει τη θέση που δικαιωματικά της ανήκει στον ελληνικό και διεθνή θερμαλισμό. Στο γαλήνιο, εναλλασσόμενο και υγιές περιβάλλον της, ιστορικά και πολιτισμικά πλούσιο, να φροντίζει ο άνθρωπος τη σωματική ψυχική και πνευματική του υγεία –ευεξία.

Δρ. Ζήσης Αγγελίδης

1. Διάθεση Ιαματικού Νερού στην Ένωση Ξενοδόχων

Προκειμένου να συντάξουμε την έκθεση επισκεφθήκαμε το θερμαλιστικό περιβάλλον των λουτρών, τα σημεία των πηγών και γεωτρήσεων και συζητήσαμε διεξοδικά για την πρόσφατη ιστορία των λουτρών Υπάτης.

Από την εμπειρία και τη σχέση μας με τα Λουτρά Υπάτης, γνωρίζουμε τις προσπάθειες που έγιναν στο παρελθόν για την μελέτη του μικροκλίματος των λουτρών, τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του μεταλλικού-ιαματικού νερού, τις θεραπευτικές ιδιότητες του νερού, στατιστικά στοιχεία κ.α.

Για τη σύνταξη της έκθεσης πήραμε υπόψη μας:

A: Τα βιβλιογραφικά δεδομένα

1. ΘΕΡΜΟΜΕΤΑΛΛΙΚΗ ΠΗΓΗ ΥΠΑΤΗΣ: ΥΔΡΟΓΕΩΛΟΓΙΚΗ, ΥΔΡΟΔΥΝΑΜΙΚΗ, ΓΕΩΧΗΜΙΚΗ ΚΑΙ ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗΤΗΣ ΠΗΓΗΣ
Π. Μαρίνου, Ι. Φραγκόπουλου. Συνεργ. Γ. Κ. Στουρνάρα: Αθήνα 1973
2. Γενικά προβλήματα των ιαματικών πηγών & ενδεικνυόμενα μέτρα δια την οργάνωσιν αυτών. ΙΑΜΑΤΙΚΗ ΠΗΓΗ ΥΠΑΤΗΣ Αθήνα 1968
3. Ν. Γ. ΛΕΟΥΣΗ. ΙΑΜΑΤΙΚΗ ΠΗΓΗ ΥΠΑΤΗΣ ΑΘΗΝΑΙ 1971
4. Περτέση Μ. Φυσικοχημική ανάλυσις ιαματικού ύδατος Υπάτης Αθήναι 1937
5. Ζ. Αγγελίδης: Μετρήσεις φυσικο/χημικών χαρακτηριστικών Θ/Μ φυσικών εμφανίσεων ευρύτερου θερμαλιστικού πεδίου Υπάτης. Διδακτορική διατριβή. Θεσσαλονίκη 1985
6. ΦΕΚ Αρ. Φύλλου 50 - 15/01/2015. Αναγνώριση του φυσικού πόρου «Νερό Υπάτης» ως ιαματικού.
7. Αθανάσιος Δ. Γκίκας 2001: ΛΟΥΤΡΑ ΥΠΑΤΗΣ Ιστορία και στοργικές μνήμες
8. ΦΕΚ αρ. φύλλου 2898/5 Ιουλίου 2019 (καθορισμός κριτηρίων και τρόπου διανομής των ιαματικών φυσικών πόρων σε περισσότερες εγκαταστάσεις).

B: Τους νόμους, σχετικούς με το αντικείμενο

2188/1920, φεκ 208/4-8-1930

3498/2006 ανάπτυξη ιαματικού τουρισμού & λοιπές διατ.
 2704/2018 προδιαγραφές ανέγερσης μετατροπής κλπ
 4602/2019 έρευνα, διαχείριση γ.π. (αρ. 18, 24)
 4875/2021 τουριστικοί προορισμοί ΙΠΕ. ΑΕ κλπ)

2898/5-7-2019 κριτήρια & τρόπος διανομής ι.φ.π. σε περισσότερες εγκαταστάσεις. (αρθ. 4 & 5 ν.3498/2006 όπως τροποπ. και ισχύουν από τον 4582/2018

(2011/24/ΕΕ): Διασ/κή υγεία. Θεραπεία, Πρόληψη, Αποκατάσταση, (χρηματοδότηση επισκεπτών αγωγής υγείας θερμαλιστικών θεραπειών)

Γ. **Επιτόπιες** καταγραφές στοιχείων και χαρακτηριστικών, αυτοψίες, μαρτυρίες (17 - 20 Ιουλίου)

Δ. Συμπεράσματα ημερίδας (19/05/2022 Υπάτη)

1.1 Διαχρονικά στοιχεία που αναφέρονται σε ιστορικά, ποιοτικά & ποσοτικά χαρακτηριστικά της ιαματικής πηγής Υπάτης.

Σύντομη ιστορική αναφορά: Με την ονομασία της πρόσφατης αναγνώρισης φυσικός πόρος «Νερό Υπάτης», είναι λογικό να προσδιορίζουμε το νερό, που σε ευρεία κλίμακα χρησιμοποιούν οι κάτοικοι στην ύδρευση, γεωργία κλπ. Οι γεωγραφικές συντεταγμένες ορίζουν το σημείο φυσικής ανάβλωσης. Δεν ορίζουν ούτε προσδιορίζουν, ούτε αναδεικνύουν/προβάλλουν ένα πολύτιμο φυσικό-πολιτισμικό γεωπόρο, που παίζει καθοριστική σημασία στον ιαματικό τουρισμό-θερμαλισμό.

Εμείς, για την ``ονοματολογία``, προτείνουμε και εφεξής θα αναφερόμαστε στην «**Ιαματική πηγή Αφροδίτης Λουτρών Υπάτης**». Και τούτο καθώς:

Η αρχαιότητα της πηγής σημειώνεται από τον Στράβωνα (427πΧ.), από γράμματα επί τοιχωμάτων της πηγής (4^{ου} αι. πΧ.) και άλλες αναφορές, που φανερώνουν ότι η πηγή ήταν αφιερωμένη στη θεά του έρωτα και της καλλονής (ομορφιάς) Αφροδίτη. Η επιγραφή “*Λήθην τ’όπισθεν δς ιθι ελεύσεται*” αποτελεί και σήμερα βασική κατευθυντική αρχή αγωγής υγείας σε

ιαματικά Λουτρά: (Z. Aggelidis *termalism in the 3rd millennium Levico Terme* 2016.)

Η πηγή χαρακτηρίστηκε Τουριστικής σημασίας με χαρακτηρισμό (1951): «Υδροθειο-χλωριο/νατρίουχος και των αλκαλικών γαιών Οξυπηγή».

Σημειώνονται επίσης οι κύριες Θεραπευτικές ενδείξεις.

Το 1966 επίσης ο ΕΟΤ μας δίνει πλήρη εικόνα του φυσικο/χημικού χαρακτήρα του νερού των μεθόδων υδροθεραπείας και θεραπευτικών ενδείξεων. Πολλές είναι οι επιστημονικές αναφορές για το νερό της ιαματικής πηγής. Ξεχωρίζουμε αυτές που αναφέρονται στα «ενδεικνυόμενα μέτρα για την

(ΦΕΚ50/2015) Αναγνώριση του φυσικού πόρου «Νερό Υπάτης» ως ιαματικού.

Άρθρο 1

Αναγνώριση Φυσικού Πόρου ως Ιαματικού

Αναγνωρίζεται ως ιαματικός ο φυσικός πόρος «Νερό Υπάτης» που βρίσκεται στην Υπάτη του Δήμου Λαμιέων, με συντεταγμένες σημείου εμφάνισης σύμφωνα με το Ελληνικό Γεωδαιτικό Σύστημα Αναφοράς 1987: X 350394, Y 4306527, Z 75,20.

Άρθρο 2

Χαρακτηριστικά και Ιδιότητες Ιαματικού Φυσικού Πόρου

1. Ο φυσικός πόρος «Νερό Υπάτης» έχει θερμοκρασία 33,2°C, ηλεκτρική αγωγιμότητα 14515 μS/cm (μ.ό.), ενεργό οξύτητα (pH) 6,7 (μ.ό.), ραδόνιο (Rn) 0,61 Bq/l (μ.ό.), ράδιο (Ra) 0,19 Bq/l (μ.ό.), ουράνιο <5 μg/l και χημικά στοιχεία χλώριο (Cl⁻), HCO₃⁻, Na⁺, Ca⁺⁺ (ασβέστιο), K⁺ (κάλιο), Sr⁺⁺, SiO₂, Br (βρώμιο), B (βόριο), Li και αέρια CO₂, H₂S. Η παροχή είναι 18m³/h. Ο φυσικός πόρος χαρακτηρίζεται και ταυτοποιείται ως: υπόθερμο, μεταλλικό, μετρίωςθειούχο, ισχυρό ανθρακούχο, χλωρονατρίουχο, ασβεστούχο, καλιούχο, στροντιούχο, βορίουχο, βρωμιούχο, λιθιούχο υπερτονικό ιαματικό νερό.

2. Ενδείκνυται για λουτροθεραπεία: νοσήματα μυοσκελετικού, νευρικού, κυκλοφορικού συστήματος, δερματοπάθειες και γυναικολογικές παθήσεις.

Αντενδείκνυται: ηπατική, νεφρική, καρδιακή ανεπάρκεια και κακοήγη νοσήματα.

ΦΕΚ 50/ 2015

οργάνωση» (1968), του Περτέση (1935-1951), του ΕΟΤ (1966), του Ν. Λεούση (1971), και βέβαια την πλήρη υδρογεωλογική μελέτη του Π. Μαρίνου (1972).

Αναφορά για το χαρακτηρισμό και τις ενδείξεις του νερού της πηγής της Υπάτης στο βιβλίο ``ελληνικός θερμαλισμός`` μας δίνει και η επιστημονική ομάδα του Συνδέσμου Δήμων το 2000. Επιστημονικές αναφορές έχουμε και από πολλούς άλλους μελετητές.

Τέλος όλα τα επιστημονικά στοιχεία των μελετών και οι δημοσιεύσεις που έγιναν και πήραμε υπόψη μας, τα ταξινομήσαμε και τα αξιολογήσαμε συγκριτικά με τα στοιχεία που μας παραθέτει το ΦΕΚ αναγνώρισης 50/2015 (το παραθέτουμε παραπάνω), προκειμένου να σχηματίσουμε σαφή και τεκμηριωμένη εικόνα για τα υδρογεωλογικά, μορφολογικά και τα ποσοτικά - ποιοτικά χαρακτηριστικά της ιαματικής πηγής.

1.2 Δυναμικότητα της θερμομεταλλικής υδροφορίας της ιαματικής Πηγής ``Αφροδίτη`` Λουτρών Υπάτης.

Α. Από βιβλιογραφικά δεδομένα των μελετών προκύπτουν τα εξής:

Τα ποσοτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά της ιαματικής πηγής απασχόλησαν ιδιαίτερα το υπουργείο:

1. Οι διακυμάνσεις της στάθμης του ιαματικού νερού της πηγής μελετήθηκαν από το έτος 1917. «Είναι λογικό τις μεταβολές της παροχής να ακολουθούν και μεταβολές της στάθμης», τονίσθηκε την εποχή εκείνη. Ο καθ. Γεωργαλάς από το 1933 μέχρι το 1955 παρακολούθησε και κατέγραψε, διεξοδικά, τις μεταβολές της στάθμης του νερού της πηγής στο κρατήρα σημειώνοντας ότι η ταπείνωση της στάθμης είναι παροδική και αποκαθίστατε.

Το 1965 έγινε υποβρύχια έρευνα και επαναλήφθηκε το 1967 με ειδικό συνεργείο βατραχανθρώπων, όπου και διαπιστώθηκαν μεγάλες και μικρές κοιλότητες από τις οποίες κινείται προς την τοπογραφική επιφάνεια το ιαματικό νερό.

Την ίδια εποχή (1968) έγιναν και έργα για τη σύλληψη του νερού σε βάθος 6,5 μ από τη φυσιολογική στάθμη.

Σύμφωνα με τις μετρήσεις που έγιναν το έτος 1968, η παροχή της πηγής διαπιστώθηκαν **1650 - 1750** κυβικά μέτρα το 24/ωρο. Δηλαδή 70m³/h.

Η διαπίστωση αυτή έγινε από τους μελετητές της Διεύθυνσης ιαματικών πηγών του Υπ. Εθνικής Οικονομίας, προκειμένου να διασφαλιστεί ικανή ποσότητα ιαματικού και συγχρόνως να μην διαταραχθεί η συνεχής λειτουργία του μηχανισμού της πηγής. Η διασφάλιση αυτή ήταν προϋπόθεση για την κατασκευή του νέου υδροθεραπευτηρίου.

2. Το 1972 πραγματοποιήθηκε πλήρης και εφαρμοσμένη υδρογεωλογική έρευνα και μελέτη σχετικά με το υδρομεταλλικό κοιτάσμα της Υπάτης. Η «υδροέρευνα α.ε.» ανέλαβε την εκπόνηση της γεωλογικής, υδρογεωλογικής, γεωχημικής, γεωτεχνικής μελέτης με προτροπή του καθηγητή Γεωργαλά ο οποίος γνώριζε την πηγή. Την εκπόνηση της μελέτης ανέλαβαν οι γεωλόγοι: Π. Μαρίνος, Ι Φραγκόπουλος με τη συνεργασία του Γ. Στουρνάρα.

Οι μελετητές πραγματοποίησαν γεωτρήσεις, μελέτησαν με κάθε επιστημονική δεοντολογία την τοπική γεωλογία, την υδρογεωλογία γεωχημία, τα υδροδυναμικά και γεωτεχνικά στοιχεία της μεταλλικής πηγής και περιοχής και μας έδωσαν όλα τα απαιτούμενα στοιχεία για την ανάπτυξη του θερμαλισμού με βάση το θερμό υδάτινο δυναμικό (ρευστό) της πηγής.

Σημειώνουμε από τη μελέτη σελ. 140-146 τα εξής:

- Πραγματοποιήθηκαν στην περιοχή του οικισμού επτά ερευνητικές και 1 παραγωγική γεώτρηση. Η παραγωγική δίπλα (3μ) στον «κρατήρα» της κεντρικής ιαματικής πηγής ``Αφροδίτη`` πηγή (φωτ. 1) για την καταγραφή του μηχανισμού λειτουργίας της πηγής. Για τον καθορισμό της δυναμικότητας της θερμομεταλλικής υδροφορίας τόσο στο χώρο της πηγής Υπάτης, όσο και στο χώρο του «αγρού άνευ βλαστήσεως» πραγματοποιήθηκαν δοκιμαστικές αντλήσεις σημειώνοντας στάθμη πηγής, χρόνο, παροχή. Οι μελετητές σημειώνουν:

• Για παροχή	75 m ³ /h,	άντληση	28	ώρες, η πτώση στάθμης	2,98μ
• »	130 m ³ /h	«	14	«	5,38μ
• »	180 m ³ /h	«	23	«	8,38

Πραγματοποιήθηκε και άντληση με 200-240 και μετά από μιάμιση ώρα η μέτρηση έδειξε πτώση στάθμης 12μ

- Διαπιστώθηκε με συνεχείς σταθμη/μετρικές παρατηρήσεις η πλούσια θερμομεταλλική υδροφορία και ο αρτεσινιασμός των γεωτρήσεων, που έγιναν στην περιοχή.
- Στην περιοχή «αγρού άνευ βλαστήσεως» 800μ νότια της πηγής και σε βάθος μικρότερο των 53μ οι μελετητές διαπίστωσαν θερμομεταλλική υδροφορία υπό πίεση.

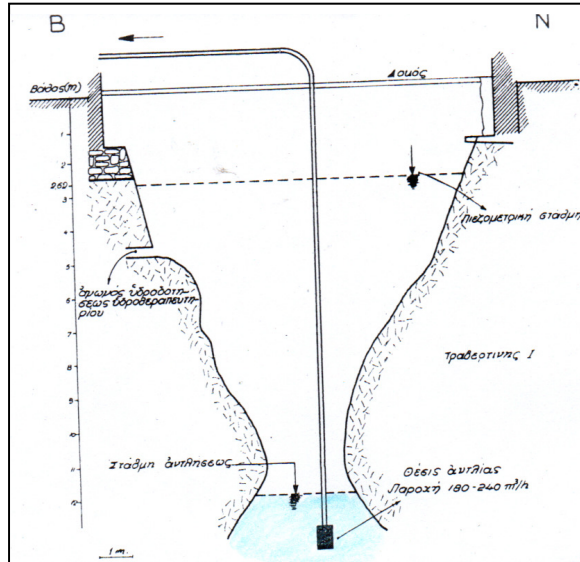
Στη σελ. 166 της μελέτης αναφέρονται με σαφήνεια τα συμπεράσματα και οι δυνατότητες παροχής της πηγής.

Τα παρουσιάζουμε αυτούσια ως έχουν.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Η κριτική παροχή του φυσικού φρέατος της πηγής 'Υπάτης δι' υδροστατικήν στάθμην περί τὰ 2,50 m βάθους, άνερχεται εις 140 - 160 m³/h με σύγχρονον πτώσιν στάθμης περί τὰ 5,5 m.
- Ο δια παροχήν 120 m³/h χρόνος έπαναφορᾶς τῆς στάθμης εις τὴν ἀρχικὴν πιεζομετρικὴν θέσιν πλήρους ισορροπίας, εἶναι μικρότερος τῶν 20 ὥρῶν.
- Αἱ μέσφ γεωτρήσεως συνθῆκαι ἐκμεταλλεύσεως καὶ ἐν τῷ πλαισίῳ πάντοτε τῶν ἱαματικῶν ιδιοτήτων τοῦ ὕδατος παρουσιάζουν ἱκανοποιητικωτέρας ὑδροληπτικὰς παραμέτρους.
- Ἡ ἐκ βάθους ἀπόληψις τοῦ ὕδατος δημιουργεῖ συνθήκας ταχυτέρας ἀνανεώσεως τῶν ἀντλουμένων ἀποθεμάτων.
- Ἡ θερμομεταλλικὴ ὑδροφορία τῆς περιοχῆς «ἀγρὸς ἄνευ βλαστήσεως» παρουσιάζει ἐκ τῆς γενομένης ἐρεύνης ἀσθενεστέρους ὑδροληπτικούς χαρακτήρας πλὴν ὅμως χρήζει περαιτέρω διερευνήσεως εἰς βαθυτέρους ὀρίζοντας με παράλληλον ἐξέτασιν τῶν ἱαματικῶν ιδιοτήτων τῆς παρουσιαζομένης λεπτορρεύστου ἀργίλου.

“Κρατήρας” ἀνάβλυσης ἱαματικῆς πηγῆς Αφροδίτη. Σχέδιο μορφολογίας “κρατήρα” (1972)

4. Η ιαματικότητα του νερού είναι αποτέλεσμα της παρουσίας του CO₂, & H₂S. Η σύλληψη ιαματικού νερού από βαθύτερους ορίζοντες θα δώσει περισσότερα πλεονεκτήματα.

B. Από ΦΕΚ 50/2015

Στο πρόσφατο ΦΕΚ η παροχή σημειώνεται με **18m³/h**.

Προφανώς η παροχή αυτή αναφέρεται στην γεωλογική-υδρογεωλογική μελέτη που υπαγορεύει ο νόμος της αναγνώρισης 3498/2006 και η Υ.Α. 16655/22-12-2006 καθορίζει τον τρόπο συμπλήρωσης του φακέλου μελετών για την αναγνώριση του νερού ως ιαματικού. Σύμφωνα λοιπόν με τη διαδικασία η επιτροπή (Επιτροπή Προστασίας Ιαματικών Φυσικών Πόρων) στην 19^η συνεδρίαση της (06.10.2014) γνωμοδότησε καθορίζοντας την φυσικο-χημική ``ταυτοποίηση`` του νερού καθώς και τις ιαματικές ιδιότητες του νερού της πηγής Υπάτης. Στη συνέχεια εκδόθηκε από το υπουργείο το φεκ αναγνώρισης.

Η παροχή 18m³/h είναι μία πραγματικότητα, καθώς και οι θεραπευτικές ενδείξεις - αντενδείξεις, απίσης η ονομασία και ο φυσικο-χημικός χαρακτήρας του νερού,

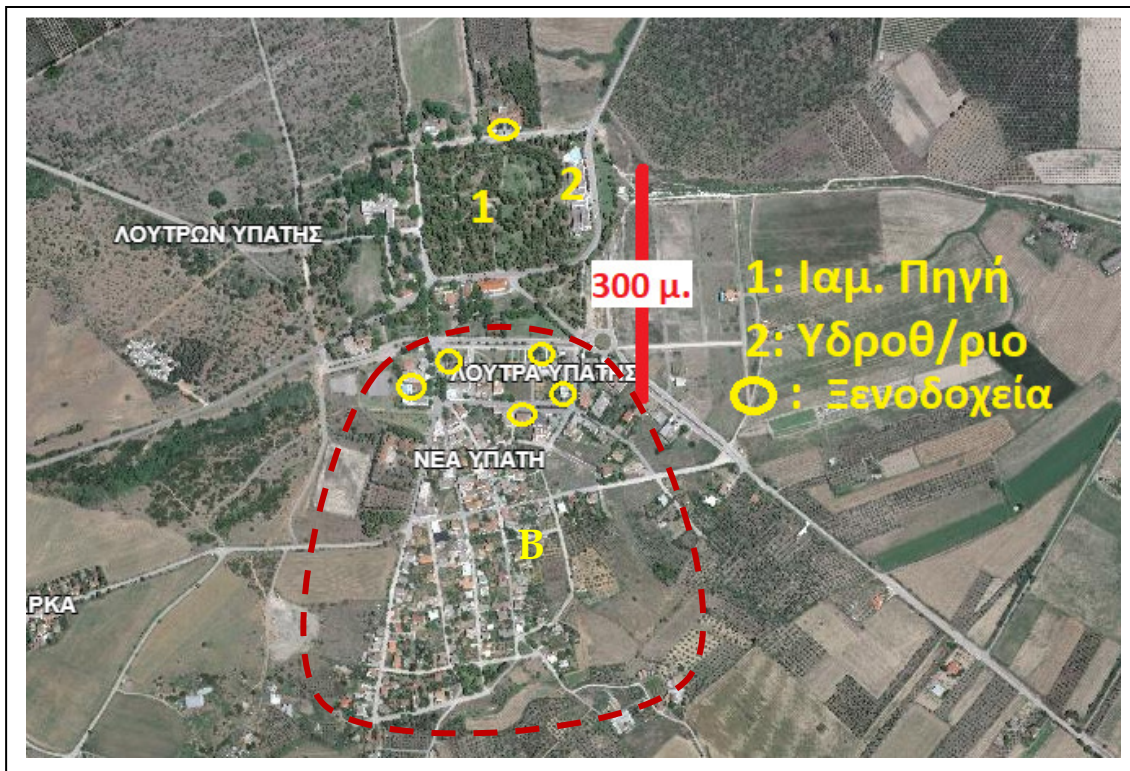
3. Βιώσιμη διαχείριση υδρομεταλλικού αποθέματος Υπάτης

Διευκρινίζουμε τους όρους της φράσης ``βιώσιμη διαχείριση`` του υδρομεταλλικού αποθέματος ιαματικών λουτρών Υπάτης ως εξής:

- Ως υδρομεταλλικό απόθεμα εννοούμε το συνολικό υπόθερμο μεταλλικό ρευστό (νερό +αέρια) που απαντά στην περιοχή. Το απόθεμα αυτό στις υφιστάμενες εγκαταστάσεις σύλληψης, σύμφωνα με τις μέχρι σήμερα μελέτες φθάνει τα 160 m³/h με οριοθέτηση τη γεωγραφική περιοχή που έχει κέντρο την πηγή και ακτίνα 200μ. γύρω από αυτήν.
- Υδρομαστευτικά έργα στη γεωγραφική περιοχή με κέντρο την πηγή και ακτίνα 800-900μ, αλλά από βάθος μεγαλύτερο των 100μ (ανάλογα του σημείου της περιοχής), θα έχει πολλαπλά θετικά αποτελέσματα στα ποσοτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά, που αφορούν τις θερμालιστικές χρήσεις και την ανάπτυξη της περιοχής.
- Ως Βιώσιμη διαχείριση του Υδρομεταλλικού αποθέματος, με απλά λόγια εννοούμε, τη διαχείριση του αποθέματος, που εξυπηρετεί την υγεία των επισκεπτών, την οικονομία του τόπου και η οποία πραγματοποιείται με περιβαλλοντικούς κανόνες, που διατηρούν την αειφορία του γεωπόρου. Στην προκειμένη περίπτωση η υγεία - ευεξία και η τοπική οικονομία

βρίσκονται σε δεινή θέση και η συνολική βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής μένει σε στατική, παθητική κατάσταση. Διαχείριση, με κανόνες βιωσιμότητας του θερμαλιστικού οικοσυστήματος, δεν εφαρμόζεται.

Δύο περιοχές A & B που σημειώνουμε: Στην μεν Α(ΕΤΑΔ), υπάρχει η ιαματική πηγή, το υδροθεραπευτήριο, πάρκο αναψυχής και μεγάλη αναξιοποίη έκταση, ενώ στη Β συνυπάρχουν και συντελούν στον ιαματικό τουρισμό-θερμαλισμό, οι μονάδες διαμονής, εστίασης κ.α.

Βασική αρχή για τη λειτουργία του όλου συστήματος, είναι ο καθορισμός κανόνων διαχείρισης των θερμαλιστικών φυσικών πόρων και η συνεργασία για την βιώσιμη ανάπτυξη οικονομικών και άλλων δραστηριοτήτων. Στην

υφιστάμενη κατάσταση η μη λειτουργία του ενός (Α) σημαίνει διακοπή της λειτουργίας του (Β) και αντίστροφα.

Η τροφοδοσία μεταλλικού νερού στην περιοχή Β με την μέριμνα για τη δημιουργία νέων καινοτόμων δράσεων στο κεφάλαιο ``μορφές τουρισμού, υγεία – ευεξία``, θα ευνοήσει, όχι μόνο, την τοπική ανάπτυξη, αλλά θα φέρει δροστηριότητες οικονομικές, εμπορικές, κοινωνικές κ.α. οι οποίες θα εξακτινωθούν σε ευρύτερη γεωγραφική περιοχή.

Στον ίδιο τόπο πριν 2500 χρόνια, οι επισκέπτες στο χώρο το λέγαν απλά και μεστά: για την προσωπική ``υγεία – ευεξία - ομορφιά & σθένος``.

3. ``Γεωγραφικό Οικοσύστημα Υπάτης``: Πρότυπος τουριστικός προορισμός ολοκληρωμένης διαχείρισης-βιώσιμης ανάπτυξης

Όλα τα παραπάνω που αναφέραμε σε συνδυασμό

- α) με αυτά που βιώνουν οι ξενοδόχοι, κάτοικοι της ευρύτερης περιοχής Υπάτης σχετικά με την οικονομία
- β) Τα ποιοτικά φυσικά – πολιτισμικά στοιχεία, συγκριτικά πλεονεκτήματα που διαθέτει η περιοχή
- β) Την επιστημονική προσέγγιση του θερμοαλισμού ``υγείας & ευεξίας`` της περιοχής, στη βάση ενός γενικότερου ολοκληρωμένου σχεδίου διαχείρισης - βιώσιμης ανάπτυξης ηπιών μορφών τουρισμού
- γ) Την συνειδητοποίηση της αναγκαιότητας, λόγω κλιματικής κρίσης, ένταξης όλων των αναπτυξιακών κατευθύνσεων και πρωτοβουλιών στο πλαίσιο εφαρμογής των στόχων ``agenda 30``. Και η Υπάτη λόγω γεωγραφικής θέσης, γεωμορφολογίας, γεωπόρων, πολιτισμικών στοιχείων και πολλών άλλων χαρακτηριστικών, είναι περιοχή η οποία εάν αξιολογηθεί στη φιλοσοφία των νέων αναπτυξιακών αντιλήψεων θα προσφέρει πολλά στην ανθρώπινη υγεία, την οικονομία τον πολιτισμό.

Προς τούτο εκτιμούμε

Να έχουν άμεση εφαρμογή οι κανόνες και αρχές που υπαγορεύει ο νόμος 4875/23.12.2021 Πρότυποι Τουριστικοί Προορισμοί Ολοκληρωμένης Διαχείρισης ..... για την ενίσχυση της τουριστικής ανάπτυξης

Οι προτάσεις μας:

Από τα παραπάνω στοιχεία σχετικά με το υδάτινο μεταλλικό (ιαματικό) δυναμικό καθώς και τα συμπεράσματα που εκφράστηκαν στην ημερίδα προκύπτουν οι εξής προτάσεις:

- 1. Εφαρμόζοντας άμεσα το ΦΕΚ 2898/2019 να δοθεί παροχή μεταλλικού-ιαματικού νερού στην Ένωση Ξενοδόχων Υπάτης προκειμένου να αναπτύξουν οι επιχειρήσεις βιώσιμες/καινοτόμες θερμαλιστικές δραστηριότητες στον τομέα ``Σρα υγείας - ευεξίας``.**

Παροχή ιαματικού νερού με βάση το ΦΕΚ 2898/2019 και το εκτιμώμενο διαθέσιμο υφιστάμενο δυναμικό της πηγής και περιοχής, μπορεί να δοθεί ανεπιφύλακτα σε επιχειρηματίες ξενοδόχους των λουτρών Υπάτης.

Το αίτημα των ξενοδόχων για ανάπτυξη επιχειρήσεων αγωγής υγείας & ευεξίας όλο το χρόνο, είναι δίκαιο, και αφορά την τοπική οικονομία και υγεία. Το γεγονός αυτό, όφειλε να επιμεληθεί η ίδια η πολιτεία και ιδιαίτερα όσοι φορείς ασκούν διαχείριση του ιαματικού γεωπόρου και της δράσης τοπικός θερμαλισμός.

Με θερμαλιστική σκέψη και ανάλογο σχεδιασμό θα έχουμε ένα βιώσιμο ολοκληρωμένο οικοσύστημα ``υγείας & ευεξίας``.

- 2. Να συγκροτηθεί επιτροπή προκειμένου να αξιολογηθεί η απόφαση της 19^{ης} συνεδρίασης (06.10.2014) της επιτροπής που γνωμοδότησε για αναγνώριση της πηγής Υπάτης, καθορίζοντας ως παροχή του Ι.Φ.Π. τα 18 κ.μ. την ώρα, καθώς και του φυσικο-χημικού χαρακτήρα που καθορίζει τις θεραπευτικές ενδείξεις.**

Το ιαματικό νερό της Υπάτης είναι από τα ελάχιστα νερά στις χώρες της Ε.Ε. που ο φυσικός-φυσικοχημικός- χημικός χαρακτήρας του μέσου καθορίζει, κύρια, τον ιαματικό χαρακτήρα του νερού στις τεχνικές εξωτερικής υδροθεραπείας

Το θέμα είναι βασικό, καθώς τα αέρια υδρόθειο και διοξείδιο του άνθρακα είναι, κατά κύριο λόγο, αυτά που ασκούν βιολογικές δράσεις, οι οποίες αξιοποιούνται στη θεραπεία/αισθητική στον ιστορικό λουτρότοπο της Υπάτης.

Ο επαναπροσδιορισμός των χαρακτηριστικών από την επιτροπή μας υπαγορεύει να δούμε αξιολογικά και την ονομασία του μέσου.

Εμείς όπως αναφέραμε προτείνουμε και επιμένουμε για λόγους, ιστορικούς, τουριστικούς, ανάδειξης του αντικειμένου την ονομασία:

«Ιαματική πηγή θεάς Αφροδίτης Λουτρών Υπάτης».

- 3. Να γίνει από την αυτοδιοίκηση ``Δήμο`` Λαμιέων`` αίτηση με βάση το άρθρο 3 ν. 4875/2021 έτσι ώστε να ξεκινήσουν άμεσα όλες οι απαιτούμενες ενέργειες για χαρακτηρισμό της περιοχής σε**

«Πρότυπο Τουριστικό Προορισμό Ολοκληρωμένης Διαχείρισης και Προώθησης Προορισμού».

Ακόμη: οι ενώσεις Ξενοδόχων Υπάτης και Κ. Βούρλων αιτούνται προς το υπουργείο τουρισμού: ενημέρωση - συζήτηση επι των άρθρων του νομοσχεδίου 4875/2021 (εισάγει νέες έννοιες-διαδικασίες) για την απρόσκοπτη εφαρμογή του. Στη βάση αυτών οι ενώσεις Ξεν. Υπάτης και Κ. Βούρλων σε συνεργασία με το Υπ. Τουρισμού και άλλους φορείς, προτείνουν με θεματικό συνέδριο.

4. **Σχολή θερμαλιστικών σπουδών**, συνεχούς μόρφωσης - επιμόρφωσης, κατάρτισης όλων των εμπλεκομένων με τον τον θερμαλισμό. **(πρόταση ημερίδας)**

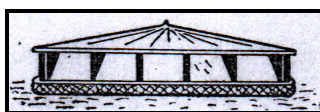
Η προσέγγιση του αντικειμένου αφορά κάθε εμπλεκόμενο άμεσα ή έμεσα και υπαγορεύει στοιχειώδη γνώση του αντικειμένου. Στη χώρα μας λείπει παντελώς η εκπαίδευση σε θέματα που έχουν σχέση με τον ``τουρισμό υγείας και ευεξίας`` ή απλά με τις ιαματικές πηγές και το θερμαλισμό.

5. **Μονάδα Θεραπευτικού πηλού & πηλού ομορφιάς.** Η ένωση Ξενοδόχων Υπάτης μελετά τη δημιουργία μονάδας παραγωγής, χρήσης και εμπορίας θεραπευτικού πηλού καθώς και καλλυντικών σκευασμάτων με πηλό ομορφιάς.

Το θέμα είναι πολύ σημαντικό για την ανάπτυξη του θερμαλισμού στη χώρα μας, δεν έτυχε ανάλογης μέριμνας και δυστηχώς βρίσκεται σε πρωτόγονη κατάσταση.

Ευχαριστώ τον πρόεδρο της Ένωσης Ξενοδόχων Υπάτης κο Βάγιο Ματσούκα και τα μέλη που μου εμπιστεύθηκαν τη συγγραφή της τεχνικής έκθεσης καθώς και το Στυλιανό Αγγελίδη για τη βοήθειά του.

Δρ. Ζήσης Αγγελίδης
Υδρογεωλόγος ΑΠΘ
Συμβουλος ΟΜTh-SITH

Ιούλιος 2022

